

Velký obrat ve světové politice hospodářské.

Ze Spojených Států severoamerických hrozí bezprostředně mohutný náraz evropskému průmyslu obchodu, náraz, jehož účinků se již leká Anglie, kteráž doposud svou převahu v oboru hospodářském znamenitě hájila zásadou volné tržby. Pekládala zajisté svou výrobu za tak dokonalou a své obchodní styky za tak pevné, že troufala si volnou tržbou ubít nejen slabý průmysl evropský let padesátých, ale ohromností svého loďstva udusiti i rozvoj obchodních loďstev ostatních soupeřův ve světovém obchodu. Jest proto samo o sobě již vážnou známkou hrozícího nebezpečí, že u Anglie tato odvěká zásada volné tržby počíná ztráceti přátele v kruzích obchodních, výrobních a neméně i v kruzích vládních. Příčinou tohoto zjevu není ani tak ochranná politika celní států pevniny evropské, ač zejména rozvoj průmyslu německého, opřený o středoevropskou soustavu obchodních smluv, anglická tržiště na mnohých stranách tísni, jako přísná ochranná politika Spoj. Států severoamerických, jejíž nejvýznamnějším reprezentantem jest Mc Kinley.

U příležitosti nedávného jubilea anglické královny Viktorie, kdy zástupci všech osad anglických shromáždili se v Londýně, zvláště pronikavě vyrojily se myšlenky, jež připravují na změnu v obchodní a celní politice anglické následkem tlaku Spoj. Států amerických.

Nedá se upříti, že Američané velmi obratně zvolili dobu ku hospodářskému útoku, dobu, kdy skorem všechny státy evropské zápasí nejen s neurovanými poměry vnitřními, ale i s povšechnou, od let trvajícím nejistotou v poměrech mezinárodních, jež se přiosťčila zvláště opětujičmi se zmatky na východě. Mimo to v době této v nejednom ohledu zpříkřily se zvláště hospodářské styky Německa a Anglie.

V Anglii nové hnutí počalo nejprve nevrávností proti Němcům a Němci v říši nestačili ani zaznamenávati anglické nátky na nebezpečí, jakéž německý obchod a německý průmysl tvoří pro anglický obchod a průmysl na světovém trhu; a zároveň Němci honosivě podotýkali, že jest to nejlepší důkazem, jak německý průmysl pod ochranou cel zdárně se rozvinul, tak že i Anglie pocítuje jeho mohutný vzrůst.

Jak smýšlení ve prospěch zavedení ochranných cel v Anglii se rozšířilo a posavadní zásada volné tržby pozbyla půdy, stáje zde některé doklady. Přední anglický denník "Times" nedávno v úvodním článku dokazoval, že v celé zemi znenáhla a skorem nepozorovaně nastala změna v názorech obchodně politických a že již dostavily se některé politické důsledky zjevu toho. Tak vědova z Devonshiru, někdejší vůdce liberální strany, lord Hartington v senátu obchodní komory v Liverpoolu tento obrat ve smýšlení Angličanů prohlásil a "Morning Post" k řeči jeho dodal, že jest to labutí zpěv zásad volné tržby. Vynikající obhájece zásady této, přední anglický národohospodářský list "Economist", zůstal sice věren svému přesvědčení, ale dal volné tržbě podivný nový praktický úkol, uznav, že "ve skutečnosti zásada tato jest dobrá jen pro ony země, jímž dopomáhá ke příznivým výsledkům v oboru průmyslu a obchodu!" Jiný důležitý orgán anglický "Textile Industry" pak napsal: V táboře přívrženců volné tržby se vždy říkalo, že mezinárodní provedení zásady volné tržby přivodí dobu míru mezi národy, ale tam, kde

zásadu tu uskutečnili, nastal pravý opak. Ačkoliv jsme my Angličané své přístavy otevřeli všem loďm, jsme nejvíce nenáviděni u všech národů výrobních a obchodních.

Vlastní příčiny a cíle tohoto nového proudu v Anglii se však odhalily za pobytu zástupců anglických osad v Anglii při jubileu královny. Tu opět a opět vynikající politikové angličtí i zástupci osad ukazovali na nebezpečí, jaké anglické výrobě a anglickému obchodu hrozí překrou ochrannou politikou Spojených Států severoamerických. Tak prohlásil lord Salisbury ve shromáždění "Trade Leagey", že byl "vždy přesvědčeným stoupencem ochranných cel." Předseda ministerstva v Karadě, sir Laurier, pak prohlásil, že zvláště proto přišel osobně do Anglie, aby zastupoval tu usnesení kanadské vlády na odvetu celní politice severoamerické, jež ohrožuje především tuto velikou kolonii Anglicka v severní Americe. Kanadská vláda hodlá poskytnouti angli-

svobodné tržbě. Bude to pouhým upevněním svazků, jež osady naše vízí se zemí mateřskou."

Ve skutečnosti však má se vše jinak. Angličané zalekli se celní a obchodní politikou Spoj. Států severoamerických a snaží se ve svých osadách hájiti své trhy proti cizí soutěži. Poměry kanadské jsou jen zámlou opatření toho, jež však samo sebou rozšíří se na všechny osady anglické.

A nejen časopisectvo anglické, i ministr anglických osad, Chamberlain, hájí tutéž myšlenku, přičemž z opatrnosti ve své řeči tyto dny promluvené dokazoval, že mezi Anglií a osadami jejími jsou příliš volné svazky, jež nutno upevniti jak v zájmu Anglie, tak osad, jejichž prospěchy jsou vážně ohroženy.

To jsou asi první přípravy k odpovědi, již Anglie chystá proti celní politice americké McKinleye a jeho přátel, jehož myšlenky příkré sazby byly již přijaty kongresem, předsedou republiky sankcionovány, a jež v nejbližších dnech počnou působiti.

COLONEL GEO. N. SMITH.

Plukovník Smith, kterýž stal se nástupcem Fred B. Granta co policejní komisař města New Yorku, jest plukovníkem 69 pluku Newyorského; úřad policejního komisaře přijal věda dobře, že nebude mít v něm na různých ustláno.

ckým výrobkům celní slevu 12 1/2 procent ihned, přičemž rokem a v následujících letech pak 25 proc. Zároveň sir Laurier všude za pobytu svého v Anglii hlásal, že nutno, aby Anglie neváhala odvolati platnost svých posavadních obchodních smluv, má-li za to, že na základě ustanovení o nejvyšších výhodách jiné státy by mohly těžiti z usnesení vlády kanadské.

Není ostatně nejmenší pochybnosti, že anglické obchodní smlouvy jsou na závadu tomuto usnesení vlády kanadské, ježto většinou poskytují stejná práva cizím státům v osadách anglických jako v mateřské zemi; pozoruhodno je však, že rada sira Lauriera došla ihned silné podpory. "XIX. Century" pojednala o myšlence sira Lauriera na předním místě způsobem okázalým. Vykládá, že Kanada z pouhého vlastenečství a z vděčnosti chce poskytnouti mateřské zemi určité výhody. Máme tuto ochotu zamítnouti? To by bylo nejen nezdvofilé, ale přímou urážkou nejsvětějších citů. Ovšem překážejí myšlence té trvajícím obchodním smlouvám, či spíše nešťastné jejich ustanovení, dle něhož cizí zboží v osadách požívá týchž práv, jako zboží z mateřské země anglické. Toto ustanovení jest pouhé nedopatření, pouhý přehmat. Když se uzavřaly obchodní smlouvy, nemohlo se věděti, jaké poměry obchodně politické se vyvinou. Naši vyjednatelé dopustili se neodpustitelné "nešikovnosti". Nyní nezbyvá, než obchodní smlouvy vypověděti a toto ustanovení z nich vyloučiti. Tím se nezpronevěříme své zásadě

Z vylíčeného chování Angličanů plyne, že jejich odvetná opatření v osadách postihnou nejen Spojené Státy severoamerické, ale i vývoz pevninských států evropských, kteréž takto na světovém trhu budou tísňeny přímo zvýšením dovozních cel amerických a nepřímou "těsnějším spojením osad anglických s mateřskou zemí."

I kdyby Anglie bezprostředně nechopila se prostředku zajisté krajního v tomto případě a nevyověděla obchodní své smlouvy, nicméně lze očekávati, že bude se snažiti všemožnými vedlejšími prostředky střížiti dovoz cizího zboží do svých osad. Ve všech případech bude vývoz evropský stížen a v hospodářské posavadní nesnáze vržen bude nový, nebezpečný kámen úrazu.

Bohužel, nemine otřes, americkou celní politikou způsobený, ani naši domácí výrobu. My jsme, jak známo, obchodními smlouvami blízko svázáni zejména se sousedním Německem, jehož zahraniční vývoz opatřeními americkými a anglickými bude značně ohrožen. Německý průmysl, o tom, tušíme, není sporu, i za posavadních klidných poměrů v mezinárodním obchodu těžce doléhal na výrobu domácí. Co stane se nyní, až bude nucen veškerou svou převahou na tržiště, jež mu Amerika a Anglie uzavřítí nemožou?

Obáváme se proto, že až příliš záhy pocítíme v naší domácí výrobě náraz, jakýž na světovém tržišti způsobí nová celní sazba Spojených Států amerických.

Za nynějších mezinárodních poměrů, kdy koncert evropských velmocí není s to ani po měsících rozřešiti otázku krétskou a uzavření míru řecko-tureckého, jest skoro vyloučena naděje, že Evropa v čas se vzhopí k obraně svého ohroženého průmyslu a obchodu. Silní spíše počítali na zisk, jenž jim kyne z hospodářského úpadku slabých a k hospodářsky silným počítají se zejména Anglie a Německo. Jak se zachová Rakousko-Uhersko, jež mimo to stojí před nevyřízenou otázkou hospodářského poměru svých obou polovin? N. Listy.

RŮZNÉ ZPRÁVY.

K Andréově balonové výpravě na severní točnu. Jak s různého stanoviska posuzuje se význam Andréovy výpravy, nemálo charakterisují posudky odborných zahraničních listů, z nichž sice velká část švédského inženýra do nebe vynáší, ač jiní opět výpravu bagatelisují. Z těchto píše pařížský "Le Touriste": "O tom, kde balon s trojicí odvážných vzduchoplavců dnes mešká, jest naprosto nemožno mluvit s nějakou určitostí a veškeré domněnky i posudky o směru a síle větrných proudů jsou za dnešních dob zcela bezpodstatny. O proudění vzduchových vrstev nad skupinou špicberských ostrovů nevíme přece nic a také tolik jest jisto, že domněnka, jakoby se proud vzduchu valil směrem od severní točny k americkému pobřeží, postrádá všech rozumových podkladů. Krajiny severní mají právě nyní svůj 'dlouhý den' a bude-li pěkně, jasné počasí, hodlá poznati André z balonu, kterým okamžikem dospěl ku hledanému cíli; jest však také lehko možná, že Andréovi zabráni mraky a mlha vyhlídku na zemi vůbec. A jako je zkušenému vzduchoplavci za těch okolností naprosto nemožným, aby se zátvrtných výšin svého pozorování přesně udati mohl místo a bod země, přes něž právě letem se běře, tak nemožno bude znáti okamžik, ve kterém by přeplul severní točnu; ba, kdyby se mu i podařilo, přistáti šťastně na pobřeží asijském nebo americkém, činilo by mu jistě nemalé obtíže, aby mohl s určitostí prohlásiti, kde se vlastně nalezá. "Ze ovšem"—podotýká citovaný list pařížský—"výsledkem podobné výzkumné cesty, která se za vylíčených okolností a poměrů podniká, říše lidské vědy valně nezbohatne, jest na bíledni. Ostatně jedná se dnes v celé věci o otázku jinou a mnohem důležitější nežli jest touha po výsledcích vzdušného bádání, které se nám zdá více lehkomyšlnou hrou, nežli vědeckým podnikem. A otázka ta zní, vrátí-li se odvážné trifolium vůbec ještě za živa do civilisované společnosti lidské, čili nic? Když Cortez počal s dobýváním Mexika a k tomu cíli spálil za sebou řadu pancéřových loď, měl mnohem větší naději na šťastný zdar svého vítězství nežli má na svůj návrat inženýr André, jenž 11. července dal z proutěné kocabky rozkaz k uvolnění lan, poutajících balon jeho s pevnou zemí. Ostatně však mají dle známého pravidla odvážní ve světě štěstí. Proto oddávajme se naději, že dobrodružná výprava švédského vzduchoplavce skončí přece jen nějakým skvělým banketem v zasedacím sále akademické společnosti, až trojici nerozumných přátel odfloukne daleko rozumnější vítr tam, odkud vyjela."

Vzrůst lidnatosti světových měst. Za dobu našeho století zdvojnásobila se lidnatost těchto měst: Amstrdamu, Birminghamu, Bruselu, Manchesteru a Říma. Ztrojnásobila se v Kodani a Marseillu. Čtyřnásobnou jest v Praze, Lyonu, Petrohradě, Paříži a v Londýně.

Pateronásobnou ve Vídni Drážďanech, Kolíně nad R., Vratislavi a v Hamburku. Šestnásobnou v Liverpoolu a Varšavě. Sedmónásobnou v Glasgowu, osmónásobnou v Mnichově, devateronásobnou v Lipsku, Pešti a Berlíně a desateronásobnou v Baltimoru. Nenadátý vzrůst lidnatosti měst amerických jest ještě úžasnější. Nový York a Filadelfie mají dnes pětadvacetkrát větší počet obyvatelstva nežli měly na počátku devatenáctého století. Brooklyn 339krát více duší nežli čítal v roce 1800 a Chicago tehdy ani nebylo.

Následkem zaneřádání žaludečních neduhů zašlemlují se játra. Nezdramá játra jsou velice velmi nepřijemnou, kdežto věrným použitím Dr. Augusta Koeniga hamburských kapek sledáte, že játra v krátkém čase funkce své opět zadržávají mohou.

Výlet pro hledající domovy.

The Missouri, Kansas & Texas dráha bude prodávati jízdní lístky za velmi nízké ceny na den 17. srpna. O další podrobnosti dopište na nejbližšího místního jednatele aneb adresujte na G. A. McNutt, G. P. A., 1044 Union Ave., Kansas City, Mo. T1-2k

Složíme vás v Buffalo,

když tam dospějete na své cestě po

Great Rock Island Route,

abyste se účastnili

XXXI. NÁROD. TÁBORA

GRAND ARMY OF REPUBLIC,

v pondělí, 23. srpna, 1897.

Pamatujte, že Rock Island vyšlo veskrzně vlak, který opustí Omahu 22. srpna. Žádná změna kár, aneb přesedání na nádraží v Chicagu. Vlak jede při vysoké rychlosti veskrze a vykonáte cestu

do Buffalo rychle.

Jízdné je levné a měli byste se dovědět podrobnosti. Chladné podnebí v pobliží vodopádů niagarských vás občerství. Nepromiňte tuto cestu. Požádejte o podrobnosti jednatele Rock Island dráhy, aneb adresujte na kteroukoliv z níže udaných adres. G. A. RUTLAND PORTER, G. A. P. D., Omaha, Neb. PHIL. RUPP, T. P. A., Chicago, Ill. JONAS SEBASTIAN, G. P. A., Chicago, Ill.

Úplně zdraví : : :

má pouze ten, jehož zažívací orgány jsou pravidelné. Zápcha a nechuť k jídlu obyčejně předcházejí velkou nemoc.

Severův životní Balsám

zajetí vám pravidelnost v každém případě a oslilí Vaše nervy. Pl. M. Hlaváčková z Effington, S. D. píše: "Měl jsem Vaš životní Balsám a osvědčil se vždy dobře. Vždy každý ví, že jsou Vaše léky dobré."

ŽENY zvláště chvějí si účinky životního Balsámu při zácpě, nechtění k jídlu, slabosti nervů a bolestech žaludku. Cena 75c.

Tisíce dětí

smírali ročně na práměch čili letní cholery. Severův lék proti choleře a prámju jest nejlepší lékem proti prámju. Může tento lék doma. Zachovejte život svým! Cen. 25 a 50c.

A. MAŠINDA,

nejstarší český lékárník v Nebrasce, má lékárnu v Prague, Neb.

Je vždy čerstvě zásoben všemi do maticmi hojivými prostředky. Byliny, květy, kořinky, kapky, olejíčky, šťávičky, prášky, mastě pro různé bolesti jako podlom (fellon), mast pro otravu rve, začínající v končetinách, mastě pro koňské boláky, léky pro koňskou koliku, různá mazání pro lidi i pro domácí zvířata, to vše připravují dle dlouholetých, osvědčených zkušeností. Prostředky skoro okamžitě účinkující proti píchání v uších, proti rýmě, proti bolesti zubů a tlučením hlavy, mast proti kuřím okám, užívání pro játra a ledviny, Elixir pro změnu života u ženských a kdo ví, co jiných věcí. Tím mi ovšem zásoba léků vzrostla tak, že mohu vyplnit každý recept, ať ho psal kterýkoliv doktor. Dovolává je se Vaší přízní, doufám, že v čas potřeby navštívíte vždy

A. MAŠINDA.

Předplácejte na Knihovnu Americkou pouze \$1.00 ročně.